

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производствата по несъстоятелност за юридически лица се уреждат от Закон XLIX от 1991 г. относно производството по несъстоятелност и производството по ликвидация (Закон за несъстоятелността).

Законът за несъстоятелността урежда два вида производства по несъстоятелност: производства по несъстоятелност и производства по ликвидация.

Производствата по несъстоятелност са производства по оздравяване, чиято цел е да се предостави възможност на длъжник, намиращ се в положение на неплатежоспособност, да отложи плащането с оглед постигане на съгласие за доброволно споразумение, и да се направи опит за сключване на такова споразумение, за да се възстанови платежоспособността.

Производствата по ликвидация са производства, чиято цел е удовлетворяване на кредиторите съгласно специални правила, когато неплатежоспособен длъжник е закрит без правоприменник, в хода на производство, насочено към разпределяне на всички активи от масата на несъстоятелността на длъжника между кредиторите. Производството по ликвидация трябва обаче да бъде прекратено, ако длъжникът е погасил всичките си задължения и разноските по производството или ако е сключил със своите кредитори доброволно споразумение относно условията за уреждане на задълженията, което е одобрено от съда.

Законите, уреждащи работата на унгарските клонове на предприятия с чуждестранно седалище, организациите на гражданското общество и предприятията от финансовия сектор (кредитни институции, финансови предприятия, застрахователни предприятия, инвестиционни посредници, публични складове) включват например специални дерогиращи правила.

Производство по несъстоятелност не се образува за предприятия от финансовия сектор, макар че надзорните органи могат да се намесят веднага след ранните етапи на всяко влошаване на финансовото им състояние с цел избягване на неплатежоспособност, като трябва да бъдат създадени фондове (Фонд за уреждане на щети, Фонд за защита на инвеститорите, Фонд за гарантиране на влоговете), за да се защитят и да се обезщетят потребителите.

В случай на предприятия от финансовия сектор ликвидация може да бъде предявена пред съд от Унгарската национална банка, действаща в рамките на своите правомощия на финансов надзорен орган, след като е отнела лиценза на предприятията за извършване на финансови дейности.

Законът за организациите на гражданското общество включва някои дерогиращи правила относно производството по несъстоятелност и производството по ликвидация на организациите на гражданското общество (сдружения, фондации), иначе се прилагат разпоредбите на Закона за несъстоятелността.

Производство за уреждане на задължения на физически лица (лична несъстоятелност)

Закон CV от 2015 г. относно уреждането на задължения на физически лица е в сила от 1 септември 2015 г. Законът има за цел да се установи правна рамка за уреждане на задължения в допълнение към предоставянето на защита от несъстоятелност чрез сътрудничество между длъжника и неговите кредитори. Законът защитава главно длъжниците по ипотечни кредити, и по-специално тези, които имат дългосрочни просрочени задължения, които са задължени на няколко кредитори и чиито жилищни имоти са заплашени от принудителна продажба.

Производството започва извън съда, като се координира от първия ипотечен кредитор. Съдебните производства по несъстоятелност се образуват, в случай че няма извънсъдебно споразумение. Първоначално съдебното производство също има за цел да бъде постигнато споразумение, но ако такова споразумение не бъде гласувано в нечия полза, условията за уреждане на задължението се определят от съда.

Правителството е създавало Държавна служба по несъстоятелност на семейството. Организацията играе важна роля при производството за уреждане на задължения. Държавната служба по несъстоятелността на семейството проверява дали длъжникът изпълнява законовите изисквания, поддържа държавните регистри с данните от производствата и назначава управители, отговарящи за семейството. Управителите, отговарящи за семейството, изпълняват подготвителни и съвместни задачи за съда в хода на уреждането на задължение пред съда, привеждат в изпълнение решенията на съда, подкрепят длъжника, осъществяват надзор над управлението на домакинството на длъжника, продават ценни в търговско отношение активи на длъжника и плащат на кредиторите.

В резултат от успешното уреждане задължението, което се погасява в хода на производството, не може да бъде поискано по-късно от длъжника, а кредиторите получават специален дял от своето вземане в рамките на предвидим период от време.

Процедурите за уреждане на задължения на физически лица все още не са нотифицирани съгласно Регламент (ЕС) № 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета.

В съответствие със Закона за несъстоятелността **производство по несъстоятелност** може да бъде образувано от организацията длъжник с одобрението на нейния главен орган за вземане на решения, като се използва формуляр, а в хода на производството законното представителство е задължително. Длъжникът не може да подаде такава молба, ако е предмет на висящо производство по несъстоятелност или ако е постановено решение на първоинстанционен съд, с което длъжникът се ликвидира. Условията и сроковете за допустимостта на нова молба за инициране на производство по несъстоятелност са: удовлетворяване на вземанията на кредитора, които са съществували или възникнали по време на предходната процедура по несъстоятелност, изтичане на две години от окончателното приключване на предходното производство по несъстоятелност или, в случай че предходната молба е била отхвърлена служебно — изтичане на една година след обявяването на окончателното решение по този въпрос.

Като общо правило, когато длъжникът е неплатежоспособен, **производство по ликвидация** може да бъде образувано по искане на длъжника или неговите кредитори, или служебно от съда в определените от Закона за несъстоятелността случаи. В Закона за несъстоятелността изрично се определя кой може да образува производство по ликвидация и се уреждат правилата за производство, образувано по нечие искане или служебно от съда.

И двата вида производства са **колективни производства за уреждане на задължения**, кредиторите на длъжника трябва да участват в производството и не могат да искат изпълнение на своите вземания по друг начин или в рамките на друго производство срещу длъжника, докато продължават тези производства.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност:

Молбата за образуване на производство по несъстоятелност може да бъде подадена от директор на длъжника, като представителството от адвокат или правен съветник е задължително.

Срещу длъжника във всеки един момент може да бъде образувано само едно производство по несъстоятелност, като не е възможно срещу него да има и висящо производство по ликвидация. Възобновяването на производство по несъстоятелност е възможно само когато длъжникът е уредил своите претендиращи в предходното производство задължения, като оттогава не са изминали две години. В случай че съдът е отхвърлил служебно предходното производство по несъстоятелност поради формални нарушения, възобновяването на производството по несъстоятелност не е възможно за срок от една година.

Производство по ликвидация

Производство по ликвидация може да бъде образувано от длъжник, кредитор, управител, който е участвал в предходно производство по доброволна ликвидация, или съдебен или административен орган в определените от закона случаи. Така например производство по ликвидация се образува от съда, ако в хода на производството по несъстоятелност не е сключено доброволно споразумение или ако в рамките на правомощията си за осъществяване на правен надзор като търговски съд, съдът е разпоредил прекратяването на дружество, което сериозно нарушава закона.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Активите на длъжника от масата на несъстоятелността представляват сумата от всички дълготрайни и текущи активи по смисъла на счетоводното законодателство.

Всяко увеличаване на активите, получено в хода на производството по несъстоятелност, също представлява част от активите от масата на несъстоятелността.

Длъжникът запазва правата, свързани с управлението на активите от масата на несъстоятелността, но под надзора на управителя. При производство по ликвидация длъжникът не запазва своите свързани с управлението на активите от масата на несъстоятелността права: тези права се прехвърлят на ликвидатора. Ликвидаторът е законният представител на организацията длъжник и извършва регистрацията и оценката на вземанията на кредитора, осребряването на активите и разпределянето на приходите между кредиторите под надзора на съда.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

В производството по несъстоятелност и в производството по ликвидация по смисъла на Закона за несъстоятелността **длъжникът** може да бъде икономически оператор, упоменат в закона. Образуването на производството по несъстоятелност се иницира от длъжника, който може да продължи да извършва стопанските си дейности в хода на производството. Изпълнителните директори и собствениците на длъжника не са ограничени при упражняването на своите права, но могат да ги упражняват единствено без да нарушават правата, предоставени на управителя по закон. Длъжникът извършва регистрацията и определя поредността на вземанията в сътрудничество с управителя и с участието на последния изготвя програма и предложение за преговори за предпазен конкордат с цел сключване на предпазен конкордат, насочен към възстановяване или запазване на платежоспособност. Предпазният конкордат включва споразумението между длъжника и кредиторите относно условията за уреждане на задължението, както и всичко друго, което се счита за важно за оздравяването.

До започването на производството по несъстоятелност и производството по ликвидация **кредитор** означава лице, което има минали парични вземания или вземания, изразени парично въз основа на окончателно или подлежащо на изпълнение решение на съд или публичен орган, или които са признати, или не са оспорени от длъжника. В производството по несъстоятелност „кредитор“ означава също така, всяко лице, чиито вземания, станали изискуеми в хода на производството по несъстоятелност или след това, са били регистрирани от управителя, или всяко лице, чиито вземания са били регистрирани от ликвидатора в производство по ликвидация.

Управител в производство по несъстоятелност е юридическо лице, назначено от съда, одобрено да изпълнява задачите на синдика. Управителят трябва да назначи наето от него лице, което притежава необходимата квалификация, за да изпълнява дейностите на управителя. Задължението на това лице е да наблюдава стопанските дейности на длъжника с цел постигане на съгласие относно предпазен конкордат, като в същото време се съобразява с интересите на кредиторите, да регистрира вземанията на кредиторите, да съдейства при изготвянето на предложение за предпазен конкордат и да преподписва протоколите от резолюциите, приети по време на преговорите за предпазен конкордат.

Ликвидатор означава организация ликвидатор (юридическо лице, одобрено да изпълнява задачите на синдик), назначена от съда, която е законен представител на организацията в ликвидация и която едновременно с това гарантира интересите на кредиторите и изпълнява определените от закона задачи. В законодателството са посочени строги длъжностни и професионални изисквания за организациите ликвидатор, включително редовно професионално обучение.

Организацията ликвидатор назначава управител по несъстоятелността, който да извършва дейностите на ликвидатора.

Името на организацията ликвидатор и името на управителя по несъстоятелността също се вписват в съдебния регистър на юридическите лица.

Производството по несъстоятелност и производството по ликвидация са безспорни граждански производства, провеждани пред съда. По въпроси, които не се уреждат от Закона за несъстоятелността, се прилагат правилата на Гражданския процесуален кодекс с дерогации, произтичащи от спецификациите на безспорните производства. Производството по несъстоятелност се разпореджда от съда, докато производството по ликвидация се разпореджда от съда в резултат от обявяването на длъжника за неплатежоспособен или в други случаи, определени от закона, или въз основа на искане от друг съд, публичен орган или управител. При образуване на производството съдът назначава управител или ликвидатор от списъка на ликвидатори. Когато се образува производство по ликвидация, по искане на кредиторите съдът назначава ликвидатор, който е компетентен да бъде временен управител, за да осъществява надзор над дейностите на длъжника, докато бъде разпоредена ликвидацията.

Възраженията, подадени срещу незаконосъобразни мерки или пропуски от страна на управителя или ликвидатора, се разглеждат от съда, като в случай на незаконосъобразна мярка или пропуск съдът изисква от управителя или ликвидатора да извършва дейностите си в съответствие със закона, а ако е в нарушение на това, управителят или ликвидаторът се отстранява от производството и се назначава нов управител или ликвидатор.

В хода на производството по несъстоятелност длъжникът има право на защита от несъстоятелност, изпълнителните производства се спират и на длъжника е позволено отлагане на плащания или мораториум върху плащане на предишни задължения.

Ако посоченото в Закона за несъстоятелността мнозинство приеме доброволното споразумение и то е в съответствие със законите изисквания, съдът одобрява споразумението и то е обвързващо за длъжника.

Ако не бъде постигнато съгласие по доброволно споразумение, съдът разпорежда служебната ликвидация на длъжника.

Споразумение между длъжника и кредиторите може да бъде постигнато и при производство по ликвидация. Съдът определя дата за провеждане на преговори за предпазен конкордат в хода на производството по ликвидация и ако вотът по доброволното споразумение е положителен, и споразумението е в съответствие със законодателството, съдът го одобрява. Условията за одобрение на доброволно споразумение при ликвидация са: благодарение на споразумението длъжникът да престане да бъде неплатежоспособен, а привилегированите вземания да бъдат уредени или да бъде осигурено покритие за тях.

Решението за приключване на производството по несъстоятелност или производството по ликвидация, или за прекратяване на производството се постановява от съда.

Ако производството по ликвидация е приключено без правопреемник на длъжника, след уведомяване от страна на съда търговският съд заличава прекратения чрез ликвидация длъжник от търговския регистър или организацията на гражданското общество — от регистъра на организациите на гражданското общество.

В производството по ликвидация плащането на възнагажденията на работниците и служителите е гарантирано чрез средствата от Фонда за гарантиране на работните заплати при условията, предвидени в Закона относно Фонда за гарантиране на работните заплати.

Правни последици от образуването на производството:

В хода на производството по несъстоятелност по искане на длъжника съдът предприема мерки за незабавното публикуване на **временно отлагане на плащането** в Бюлетина на дружествата съгласно Закона за несъстоятелността. Разглеждането на искането по същество се извършва впоследствие, когато в определени от закона случаи съдът постановява решението си за служебно отхвърляне на искането, или — ако случаят не е такъв — постановява решение, с което разпорежда образуването на производство по несъстоятелност. Производството по несъстоятелност започва с публикуването на съответното решение в Бюлетина на дружествата. Като последици от образуването на производството по несъстоятелност длъжникът трябва да **отложи плащането** за изпълнение на парични вземания до 0 часа на втория работен ден след 120-тия ден (с няколко изключения), а мораториумът може да бъде удължен дори до 365 дни. През периода на отлагане на плащането могат да бъдат погасявани само вземанията, посочени в правния акт, не възникват правни последици, свързани с неизпълнение или забавено изпълнение на задълженията за плащане, спира се изпълнението на парични вземания срещу длъжника, по този начин длъжникът получава реална възможност да подготви програма, насочена към възстановяване на платежоспособността и уреждане на неговите задължения.

Ако съдът обяви длъжника за неплатежоспособен, поради **несъстоятелност**, определена съгласно съществуващия правен акт, ликвидацията на длъжника се разпорежда в решение, а след влизането му в сила с решение, публикувано в Бюлетина на дружествата, което съдържа също покана към кредиторите да предявят своите вземания, се назначава ликвидатор. При разпореждане на производството по ликвидация се прекратяват правата на собственост, което служи за защита на активите от масата на несъстоятелността, като от датата на започване на ликвидацията правни изявления относно активите на длъжника може да прави единствено ликвидаторът, действащ като представител на длъжника. От датата на започване на ликвидацията изтича (се просрочва) всяко задължение на икономическия оператор.

Ликвидацията е насочена към разпределяне на всички активи на длъжника между неговите кредитори, като трябва да бъде прекратено дори изпълнителното производство срещу активите, предмет на производството по ликвидация. Спорните или безспорните производства, започнали преди датата на започване на ликвидацията, продължават да се гледат пред сезирания съд. След датата на започване на ликвидацията всяко парично вземане, свързано с активите от масата на несъстоятелността, може да бъде предявено само в рамките на производството по ликвидация. От датата на започване на ликвидацията се прекратява всяко ограничение на отчуждаване и обременяване, установено върху недвижим имот или други активи на длъжника, докато правото на обратно изкупуване и възможностите за покупка, както и залозите се прекратяват при продажбата на актива. Лице, което има право, може да удовлетвори своето вземане от депозита за обезпечение, предоставен от длъжника, до дата на започване на ликвидацията, след което лицето, което има право, трябва да предаде останалата сума на ликвидатора.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

По време на производство по ликвидация всеки кредитор може да предяви вземане срещу длъжника само като се регистрира за производството, а съдът не предвижда извънсъдебно прихващане, освен за приключващо нетиране, прилагано въз основа на международни търговски конвенции. Ако обаче между кредитора и длъжника има предишно висящо дело, кредиторът може да прихване всички вземания, предявени по делото, от своето задължение към длъжника.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Само по себе си образуването на производство по ликвидация не води до прекратяване на договори, сключени по-рано от длъжника. При производството по несъстоятелност договорите могат да бъдат прекратени като част от производството под надзора на управителя, а при производството по ликвидация договорите се прекратяват от ликвидатора в качеството му на законен представител на длъжника. Ликвидаторът има правото незабавно да прекрати договорите или да ги анулира.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

Активите на длъжника не подлежат на принудително изпълнение, кредитор, който е залогодържател, не може да продаде залога, докато задълженията се уреждат в хода на производството по ликвидация.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Заведени по-рано съдебни дела биват приключени от сезирания по-рано съд. Ако длъжникът е бил губеща страна по делото, спечелилата страна участва в производството по ликвидация като кредитор. Ако длъжникът е спечелилата страна по делото, всички активи или средства, които са му дължими, се включват в активите от масата на несъстоятелността. На няколко места в Закона за несъстоятелността се посочва, че предоставянето на информация на кредиторите е задача на управителя или ликвидатора.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Кредиторите могат да създадат комитети на кредиторите или да изберат представител на кредиторите, с когото ликвидаторът трябва да се консултира, задължен е да го информира, и чието мълчаливо или изрично съгласие трябва да бъде получено за определени мерки.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

Ликвидаторът може да продава активите на длъжника на купувача, който е дал най-доброто предложение, в рамките на процедура по публична продажба на проверен портал за продажби в интернет.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Както вече натрупаните задължения, така и възникващите след образуването на производство по несъстоятелност могат да бъдат предявени от кредитора, като той уведомява за своето вземане в рамките на производството по несъстоятелност или в производството по ликвидация като кредитор.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Синдикът (управител в производството по несъстоятелност или ликвидатор в производството по ликвидация) регистрира вземанията на длъжника и представя спорните вземания пред съда, провеждащ производството по несъстоятелност или производството по ликвидация, за постановяване на съдебно решение.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

За да плати на залогодържателя, ликвидаторът използва приходите от продажбата на залог, след като бъдат приспаднати определени разноски. Останалата сума се разпределя между кредиторите съгласно разпределението на активите, като се взема предвид поредността за удовлетворяване на кредиторите, определена в Закона за несъстоятелността, и за основа се използва междинният ликвидационен баланс или окончателният ликвидационен баланс.

Приходите след продажбата на други активи могат да бъдат разпределени след приемането на междинния ликвидационен баланс или окончателния ликвидационен баланс, като се вземе предвид разпределението на одобрените от съда активи и поредността за удовлетворяване на кредиторите, определена в Закона за несъстоятелността.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

В рамките на производството по несъстоятелност или производството по ликвидация длъжникът може да постигне съгласие по доброволно споразумение с кредиторите. Ако споразумението е в съответствие със законодателството, съдът го одобрява и обявява производството за приключено. В тези случаи длъжникът продължава своите дейности. Вземанията на кредиторите се удовлетворяват по начина и в степента, определена в споразумението, а длъжникът е освободен от изплащане на каквато и да е сума извън тази.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

При производство по несъстоятелност, приключено с одобрено от съда доброволно споразумение, вземанията на кредиторите са удовлетворени по начина и съгласно графика, определен в споразумението. Ако длъжникът не спазва споразумението, кредиторите могат да образуват изпълнително производство или да инициират ликвидацията на длъжника.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Кредиторите плащат такса за регистрация. За образуването на производство по несъстоятелност (производство по неплатежоспособност, ликвидация) се заплаща такса. В противен случай всички направени разноски се поемат от длъжника.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Ликвидаторът или кредиторите могат да оспорят такива сделки, като подадат молба, и могат да поискат сделките да бъдат обявени за недействителни. Всички активи, които са върнати на длъжника по този начин, увеличават активите от масата на несъстоятелността.

Ликвидаторът или кредиторите могат да завеждат дело срещу бивши директори на длъжника във връзка с техни дейности, които са били във вреда на интересите на кредиторите, въз основа на това, че бившите директори не са изпълнявали управленските си функции, като са се съобразявали с интересите на кредиторите при възникване на ситуация, свързана със заплахата от неплатежоспособност, която е довела до намаляване на активите на икономическия оператор, или са осуетили пълното удовлетворяване на вземанията на кредиторите, или са пренебрегнали заплащането на екологичните такси. Ако това бъде доказано, бившият директор на длъжника трябва да обезщети кредиторите за причинените им вреди.

Последна актуализация: 03/12/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.